

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024

Α΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ1(α)

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 4 Ιανουαρίου 2024

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα

Η συγγραφέας στο απόσπασμα εκθέτει τη σημασία της γλωσσομάθειας σε πολιτιστικό και κοινωνικό επίπεδο. Ειδικότερα, ο γλωσσομαθής πολίτης μπορεί να κατανοήσει την παγκόσμια λογοτεχνία, τον πολιτισμό των άλλων χωρών και μέσω της αλληλεπίδρασης μαζί τους να διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες. Επιπλέον, η γλωσσομάθεια συμβάλλει στην καταπολέμηση ρατσιστικών ιδεολογιών και στην παγίωση της ειρήνης, γιατί οι άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να συνδιαλέγονται και να συνάπτουν σχέσεις κατανόησης και ανεκτικότητας.

(69 λέξεις)

2^ο υποερώτημα

α. Η συγγραφέας χρησιμοποιεί το θαυμαστικό σ' αυτήν την πρόταση για να δώσει έμφαση στο πόσο σημαντικό εφόδιο είναι η γλωσσομάθεια στον σύγχρονο κόσμο.

β. Στην πέμπτη παράγραφο χρησιμοποιούνται τα εισαγωγικά στη λέξη διαβατήριο, καθώς πρόκειται για μια μεταφορική χρήση της λέξης που υποδηλώνει, πως η γλωσσομάθεια χρειάζεται στον άνθρωπο, για να μπορεί να επικοινωνήσει με άλλους ανθρώπους σε παγκόσμιο επίπεδο.

γ. Η διπλή τελεία στην πέμπτη παράγραφο χρησιμοποιείται, για να επεξηγήσει και να διευκρινίσει η συγγραφέας σε ποιους τομείς είναι χρήσιμη η γλωσσομάθεια (παραθέτοντας έπειτα το επάγγελμα, τον πολιτισμό και την επικοινωνία).

3^ο υποερώτημα

Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου η συγγραφέας ισχυρίζεται πως η γλωσσομάθεια αποτελεί σπουδαίο εφόδιο για έναν άνθρωπο, καθώς του εξασφαλίζει περισσότερες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες. Για να το πετύχει αυτό, χρησιμοποιεί συνδυασμό τρόπων ανάπτυξης. Ήδη από την πρώτη πρόταση αξιοποιείται η **αιτιολόγηση**, η οποία εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο «γιατί» και αιτιολογεί για ποιο λόγο είναι σημαντική η γνώση ξένων γλωσσών στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. (*«Αποτελεί σημαντικό προσόν για την επαγγελματική αποκατάσταση του ατόμου, γιατί η παγκοσμιοποίηση επιβάλλει τη γνώση διαφόρων γλωσσών προκειμένου το άτομο να επικοινωνεί με τα άτομα άλλων χωρών»*). Ένας δεύτερος τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι αυτός του **αιτίου-αποτελέσματος**. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, η γλωσσομάθεια οδηγεί στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων του ανθρώπου και τον προστατεύει από την παραπληροφόρηση. (*«Έτσι, διευρύνονται οι πνευματικοί του ορίζοντες, συγκρίνει απόψεις, κρίνει και προστατεύεται από την παραπληροφόρηση»*)

4^ο υποερώτημα

Αν: Δηλώνει όρο ή προϋπόθεση. Παραθέτει τη γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής ως προϋπόθεση για κάποιον που μεταναστεύει.

Ισοδύναμη λέξη: Εφόσον

Παράλληλα: Δηλώνει προσθήκη. Προστίθεται στα προηγούμενα ο διάλογος με άτομα άλλων εθνοτήτων.

Ισοδύναμη λέξη: Επιπλέον

Καθώς: Δηλώνει αιτιολόγηση. Αιτιολογεί γιατί η γλωσσομάθεια συντελεί στη μείωση των ρατσιστικών ιδεολογιών.

Ισοδύναμη λέξη: Γιατί

Αναμφίβολα: Δηλώνει επιβεβαίωση. Τονίζεται η ανάγκη της γνώσης ξένων γλωσσών στον σύγχρονο κόσμο.

Ισοδύναμη λέξη: Πράγματι

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024

Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

Ίσως: Δηλώνει πιθανότητα. Καταγράφει πως μέσω της γνώσης ξένων γλωσσών το άτομο ενδέχεται να μάθει καλύτερα και τη μητρική του γλώσσα.

Ισοδύναμη λέξη: Ενδεχομένως

ΘΕΜΑ Β

Κειμενικό είδος: Επιχειρηματολογικό κείμενο

Τύπος Κειμένου: Άρθρο σε σχολική εφημερίδα

Γλώσσα: Αναφορική λειτουργία

Ύφος: Σοβαρό με στοιχεία επικαιρότητας

Ενδεικτικοί τίτλοι:

Η γλωσσομάθεια...εφαλτήριο προόδου!

Η γλωσσομάθεια : «μία πόρτα ανοιχτή»

Πρόλογος:

Η εισαγωγή της διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας στην προσχολική εκπαίδευση από το 2021 καθιστά σαφές ότι στην εποχή μας η γλωσσομάθεια, δηλαδή η ικανότητα να χειριζόμαστε μια ή περισσότερες ξένες γλώσσες πέρα από τη μητρική μας, είναι περισσότερο απαραίτητη από ποτέ. Είναι γεγονός ότι το άνοιγμα των συνόρων μεταξύ των κρατών, η ανάπτυξη των συγκοινωνιών και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας μετέτρεψαν τον κόσμο μας σε μια ενιαία επικράτεια με διεθνή χαρακτηριστικά. Η πολυγλωσσία, συνεπώς, αποτελεί το βασικό «γρανάζι» για τα θεμέλια του σύγχρονου κόσμου, καθώς και την προσωπική επιδίωξη των περισσότερων νέων ανθρώπων.

Κυρίως θέμα:

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Αξία της γλωσσομάθειας

- Η γνώση μιας ή περισσότερων ξένων γλωσσών θεωρείται ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά εργασίας. Συμβάλλει στην άμεση επαγγελματική αποκατάσταση του ατόμου. Άλλωστε διευρύνει το πεδίο αναζήτησης εργασίας, αφού επιτρέπει την αποστολή βιογραφικού σημειώματος και σε εταιρίες που εδρεύουν στο εξωτερικό.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024

Α' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

- Είναι πολύ σημαντική στον τομέα της κατάρτισης και της συνεχούς επιμόρφωσης. Ένας άνθρωπος που γνωρίζει ξένες γλώσσες σε αρκετά καλό επίπεδο, αφενός μπορεί να σπουδάσει ή να συνεχίσει τις σπουδές του στο εξωτερικό. Αφετέρου δύναται να παρακολουθεί τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις του κλάδου του, να πάρει μέρος σε συνέδρια ή σεμινάρια στο εξωτερικό, να επιμορφώνεται διαβάζοντας ξένη βιβλιογραφία και φυσικά να συμμετέχει σε προγράμματα δια βίου μάθησης.
- Ένας άλλος τομέας στον οποίο η γλωσσομάθεια διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο είναι ο οικονομικός και ειδικότερα ο τουρισμός. Από τη μια, όταν κάποιος επισκέπτεται μια ξένη χώρα που γνωρίζει τη γλώσσα των κατοίκων της, νιώθει οικεία και μπορεί να απολαύσει την παραμονή του. Από την άλλη, μια χώρα που υποδέχεται μεγάλο αριθμό τουριστών κερδίζει τις εντυπώσεις, όταν οι κάτοικοί της συνεννοούνται με άνεση με τους τουρίστες. Ας μην ξεχνάμε πως η χώρα μας στηρίζει την οικονομία της στον τουρισμό και πρέπει να φροντίζει, ώστε να τους παρέχει ποιότητα υπηρεσιών.
- Με τη γλωσσομάθεια διευκολύνεται και η πολιτισμική αλληλεπίδραση. Οι αλλόγλωσσοι έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν απρόσκοπτα, να ανταλλάζουν ιδέες, γνώσεις, να έρχονται πιο κοντά στην κουλτούρα των άλλων, να μαθαίνουν τα ήθη και τα έθιμα τους. Αυτή η αλληλεπίδραση αίρει τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, συμβάλλει στην εξάλειψη κοινωνικών φαινομένων που διχάζουν την ανθρώπινη οντότητα, όπως τη ξενοφοβία, τη μισαλλοδοξία και τον ρατσισμό και ανοίγει το δρόμο για την εποικοδομητική συνεργασία των λαών και κατ' επέκταση την επίλυση των οικουμενικών προβλημάτων. Έτσι, η εκμάθηση ξένων γλωσσών αδιαμφισβήτητα αποτελεί αναγκαίο δορυφόρο μεταξύ διαφορετικών λαών και πολιτισμών.
- Η πολυγλωσσία διευρύνει τον πνευματικό ορίζοντα του ανθρώπου, καθώς οξύνει την κριτική του ικανότητα και συμβάλλει στην απόκτηση νέων τρόπων σκέψης και νέων νοητικών δεξιοτήτων. Το άτομο πλουτίζει τις γνώσεις και τη σκέψη του και κατανοεί καλύτερα και τη δική του γλώσσα.
- Η θετική στάση προς άλλες κουλτούρες και πολιτισμούς κάνει τους πολύγλωσσους πιο ευπροσάρμοστους, ανεκτικούς και ευγνώμονες απέναντι σε άλλους, με αποτέλεσμα να πλεονεκτούν ως προς την ικανότητά τους να βλέπουν τον κόσμο από διάφορες οπτικές γωνίες. Κατά συνέπεια η θετική στάση απέναντι στους άλλους ενεργοποιεί την πολιτική δράση των ανθρώπων, διαμορφώνοντας ένα καλύτερο αύριο με γνώμονα την ειρηνική συνύπαρξη.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Εναλλακτικοί τρόποι εκμάθησης των ξένων γλωσσών, πέραν του παραδοσιακού τρόπου διδασκαλίας.

Η κατάκτηση μιας ξένης γλώσσας απαιτεί πολύ χρόνο και δαπάνη κατά τις επιταγές - τουλάχιστον- της παραδοσιακής διδασκαλίας. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι γλωσσομάθεια μπορεί να επιτευχθεί και με εναλλακτικούς τρόπους, οι οποίοι μπορεί να μην δίνουν την απαραίτητη πιστοποίηση, οδηγούν όμως σε πραγματική, βιωματική γνώση. Ειδικότερα:

- Η παρακολούθηση ξένων ταινιών - σειρών με ξενόγλωσσους υπότιτλους μπορεί να εξοικειώσει σημαντικά το άτομο, τόσο με την προφορά, όσο και με τη γραφή της ξένης γλώσσας.
- Η μουσική είναι ένας άλλος τομέας της τέχνης που διαθέτει τη δική του δυναμική στον τομέα της γλωσσομάθειας. Η μελωδία των τραγουδιών συχνά συνιστά το βασικό κριτήριο επιλογής μουσικών ακουσμάτων ανεξαρτήτως γλώσσας. Σε δεύτερο χρόνο το άτομο μαθαίνει τους ξενόγλωσσους στίχους μέσω της επανάληψης, γεγονός που δημιουργεί μια υποσυνείδητη εξοικείωση με τη γλώσσα αυτή. Στην προφορική εξοικείωση θα συνέβαλε και η παρακολούθηση ξένων ραδιοφωνικών σταθμών.
- Δεν είναι μικρή και η συνεισφορά της τεχνολογίας, καθώς προάγει ποικιλοτρόπως τη γλωσσομάθεια. Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, που αποτελούν συνηθισμένη επιλογή διασκέδασης της νεολαίας, είναι κατ' εξοχήν προγραμματισμένα στην αγγλική γλώσσα και απαιτούν αλληλεπιδράσεις με άτομα άλλων χωρών, κάτι που επιτυγχάνεται πάλι μέσω της ξενόγλωσσας επικοινωνίας.
- Παράλληλα, τα κινητά τηλέφωνα και οι υπολογιστές μπορούν να έχουν ως βασική γλώσσα λειτουργίας οποιαδήποτε άλλη πέραν της μητρικής, καθιστώντας ευκολότερη την κατάκτηση μιας ξένης γλώσσας.
- Τα ταξίδια στο εξωτερικό είναι μια ακόμα επιλογή. Αν και είναι δαπανηρή, παρ' όλα αυτά εξωθεί το άτομο να εκφραστεί προφορικά και να έρθει σε επαφή με φυσικούς ομιλητές της ξένης γλώσσας.
- Τα διαδικτυακά μαθήματα και οι εφαρμογές στα κινητά τηλέφωνα κερδίζουν ολοένα έδαφος στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, καθώς αποτελούν μια εναλλακτική διαδικασία που προσαρμόζεται στον χρόνο και τις ανάγκες του διδασκόμενου.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024

Α' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

Επίλογος

Η ανάγκη για γλωσσομάθεια προβάλλεται επιτακτική όσο ποτέ άλλοτε. Αυτός είναι και ο λόγος που οι περισσότεροι άνθρωποι δεν αρκούνται στην εκμάθηση μόνο μίας, αλλά μαθαίνουν ακόμα περισσότερες. Η σύγχρονη τεχνολογική πραγματικότητα σε συνδυασμό με την περιρρέουσα παγκοσμιοποιημένη ατμόσφαιρα έχει καταστήσει τη διαδικασία κατάκτησής τους ευχερή και ενίοτε απολαυστική. Με αυτόν τον τρόπο η απόλαυση των ωφελειών της πολυγλωσσίας διαχέεται σε όλα τα κοινωνικά σύνολα, προσφέροντας μια βιωματική γνωστική εμπειρία!

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στο παρόν ποίημα αξιοποιούνται όλα τα χρονικά επίπεδα. Ειδικότερα, το ποίημα ξεκινά και διατηρεί στη μεγαλύτερη έκτασή του το παρελθόν, κάτι που αποδεικνύεται από τη χρήση παρελθοντικών / ιστορικών χρόνων («ξεκίνησε», «έβγαζε», «γέμισαν»). Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η επισημάνση, ότι η βασική αιτία ασυνεννοησίας των ανθρώπων τίθεται στο απώτατο παρελθόν και οφείλεται στην τύφλωση και την υπεροψία τους. Όμως, δεν είναι μια κατάσταση που απλά αφορά τους προγόνους μας, αλλά επενεργεί και στο δικό μας παρόν, καθώς είμαστε κληρονόμοι της πατρογονικής ασέβειας. Γι' αυτό, οι ανθρώπινες σχέσεις ταλανίζονται ακόμα από την αδυναμία επικοινωνίας. Η παροντικότητα του προβλήματος, με την οποία το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει το πρόβλημα ως ακόμα υφιστάμενο, επιτυγχάνεται με τη χρήση ενεστωτικού χρόνου («δεν χρειάζονται», «ξεπληρώνεται»). Τέλος, το ποιητικό υποκείμενο κάνει και χρήση μέλλοντα («θα ξαναγίνει»), για να παρουσιάσει την προσδοκία των ανθρώπων, δηλαδή την επανάκτηση της επικοινωνίας σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω της γλωσσομάθειας. Όμως, το παρόν διαψεύδει ηχηρά αυτή την ελπίδα.

Γ2. Το επικρατέστερο ρηματικό πρόσωπο στο ποίημα είναι το γ' («ξεκίνησε», «έβγαζε», «γέμισαν»). Με αυτό το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει την αφήγηση της ύβρης του ανθρώπου προς τον Θεό με αντικειμενικότητα, καθώς, παρά την ανθρώπινη φύση του, δεν μεροληπτεί υπέρ των ανθρώπων. Παράλληλα, απουσιάζουν οι συναισθηματικές εξάρσεις και η πορεία της ανθρωπότητας προς το επικοινωνιακό αδιέξοδο εμφανίζεται με ουδετερότητα, μιας και το ποιητικό υποκείμενο δεν εμπλέκεται στην εξιστόρηση. Η συγκεκριμένη γλωσσική επιλογή προσδίδει, επιπλέον, στο κείμενο επισημότητα και σοβαρότητα, διαμορφώνοντας ανάλογα το ύφος. Πρόκειται για μια άκρως κατάλληλη υφολογική επένδυση, που υπαγορεύεται τόσο από την ποιητική βάση, καθώς αποτελεί μια βιβλική αφήγηση, όσο και από τη σοβαρότητα του θέματος που πραγματεύεται, δηλαδή της έλλειψης ανθρώπινης επικοινωνίας.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024

Α' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

Όμως, στην τελευταία στροφή, το ποιητικό υποκείμενο αξιοποιεί και το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο («μιλάς»), απευθυνόμενος προς τον εκάστοτε αναγνώστη, που είναι και αυτός άνθρωπος και ως εκ τούτου φορέας της πατρογονικής αμαρτίας, ανοίγοντας έναν νοερό διάλογο μαζί του. Έτσι, καταφέρνει με παραστατικό τρόπο να τον βάλει σε διαδικασία να προβληματιστεί αναφορικά με το αν αρκεί μόνο η γλώσσα για να επιτευχθεί η πολυπόθητη επικοινωνία.

Με την εναλλαγή προσώπων προσδίδεται στο ποίημα υφολογική ποικιλία και σπάει η μονοτονία της τριτοπρόσωπης αφήγησης. Με αυτόν τον τρόπο κεντρίζεται περισσότερο το ενδιαφέρον του αναγνώστη, καθώς το ποιητικό υποκείμενο του απευθύνεται άμεσα, καθιστώντας τον κοινωνό στην προβληματική που αναπτύσσεται.

ΘΕΜΑ Δ

Στους στίχους «δεν χρειάζονται μόνο οι λέξεις για να μιλάς» εντοπίζεται ένα οξύμωρο σχήμα, καθώς η γλώσσα -το κατ' εξοχήν επικοινωνιακό εργαλείο- εμφανίζεται ανεπαρκές να επιτελέσει τη μοναδική του λειτουργία. Η γλώσσα είναι πολύτιμη για την ανθρώπινη επικοινωνία, ωστόσο δεν αρκεί μόνο αυτή, ώστε να επιτευχθεί ουσιαστική ψυχοπνευματική επαφή μεταξύ των ανθρώπων. Όταν τα λόγια δε διαθέτουν ηθική υποδομή και δεν μετουσιώνονται σε αξιακές συμπεριφορές, τότε δεν μιλάμε στις ψυχές των άλλων, απλά συνεννοούμαστε διεκπεραιωτικά.

Η στάση της ποιήτριας με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο/η. Όταν κάποιος γίνεται αποδέκτης σεβασμού, υποστήριξης, αγάπης, εκτίμησης, πόσο διαφορετικά χρωματίζονται οι λέξεις! Η πράξη καταξιώνει τον λόγο σε αυτή την περίπτωση. Αντίθετα, όταν οι λέξεις στερηθούν την αξιακή πτυχή τους και γίνουν ξερές, στείρες εκφωνήσεις φωνημάτων, δεν έχουν να πουν τίποτα στον άλλον. Γίνεται η γλώσσα άθροισμα κενών λέξεων και τότε η ανθρώπινη επικοινωνία δεν απέχει σε τίποτα από μια ρομποτική συνομιλία. (147 λέξεις)